

Curriculum Vitae

სახელი

თინათინ

გვარი

ყაუხნიშვილი

დაბადების თარიღი და ადგილი

1919 წლის 10 მაისი, თბილისი, საქართველო

სამსახურის მისამართი:

აღ.ყაზბეგის პროსპ. 29^ა

უმაღლესი განათლება:

უმაღლესი

1936-1941

ფილოლოგიის ფაკულტეტის სტუდენტი, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

სამეცნიერო ხარისხი და წოდება:

1941-1944

ენიმე ინსტიტუტის ფილოლოგიის განყოფილების ასპირანტი, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია

1945

ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი

1953

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი

1968

პროფესორი

1979

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი

1993

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი

დაკავებული თანამდებობები:

1945

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ისტორიის ინსტიტუტის უმცროსი მეცნიერი თანამშრომელი

1945-1999

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ისტორიის ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი

1999-2006

საქართველოს ეროვნული აკადემიის ისტორიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის წამყვანი მეცნიერი თანამშრომელი

მეცნიერული ინტერესების სფერო

ბერძნული ეპიგრაფიკა, ანტიკური წყაროები საქართველოს შესახებ, ანტიკური ლიტერატურა ძველი ბერძნული ენა

გამოქვეყნებული შრომების საერთო რაოდენობა

120-მდე სამეცნიერო ნაშრომი (მათ შორის 19 წიგნი)

ძირითადი სამეცნიერო შრომების ჩამონათვალი:

გამოქვეყნებულია საქართველოში, რუსეთში, გერმანიაში, საფრანგეთში, იტალიასა და ბულგარეთში

1. ბერძნული წარწერები საქართველოში, თბილისი, 1951

2. “სტრაბონის გეოგრაფია”, თბილისი 1957

3. აპიანე “მითრიდატეს ომები”, თბილისი 1959

4. პეროდოტეს ცნობები საქართველოს შესახებ, თბილისი, 1960

5. ჰიპოკრატეს ცნობები საქართველოს შესახებ, თბილისი 1965

6-11. ბერძენი მწერლების ცნობები საქართველოს შესახებ. (Scriptores Graecia)

I ტ. თბილისი 1967

II ტ. თბილისი 1969

III ტ. თბილისი 1977

IV ტ. თბილისი 1980

V ტ. თბილისი 1983

VI ტ. თბილისი 1987

12. პეროდოტეს ისტორია I-II ტ. გამოკვლევა, თარგმანი, თბილისი, 1975, 1976

13. საქართველოს ისტორია ძველი ბერძნული წყაროები, თბილისი, 1976

14-15. საქართველოს ბერძნული წარწერების კორპუსი

I ტ. თბილისი 1999

II-III ტ. თბილისი 2000

16. ბერძნულ ეპიგაფიკა, თბილისი 2002
17. ბერძნული პალეოგრაფია, თბილისი 2004
18. საქართველოს ბერძნული წარწერების კორპუსი,
II გამოცემა, თბილისი 2004
19. საქართველოს ბერძნული წარწერების კორპუსი,
III გამოცემა, თბილისი 2009

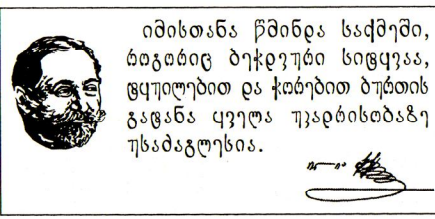
პრემიები, ჯილდოები

საკონტაქტო ტელეფონი:

ელ-ფოსტა

(+995 32) 39 08 68

იმისთანა წმინდა საძეგლი,
ბატონი ბეჭედი სიფყაა,
ცქილებით და ქაბით ბურთის
გაფანა ყელა უკარბისდაგ
უსამაგლესია.

დაარსებულია
1918 წელს.

აბრეშვილი, | აბრეშვილი, 2011 წელი.
№60 (6672)

რუსულში

სმენა

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნულმა აკადემიამ, ქართულმა სამეცნიერო და შემოქმედებითმა ინტელიგენციამ დიდი დანაკლისი განიცადა – გარდაიცვალა გამოჩენილი ქართველი მეცნიერი, კლასიკური ფილოლოგიის თვალსაჩინო სპეციალისტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიკოსი **თინათინ ყაუხჩიშვილი**.

თავისი ხანგრძლივი ცხოვრებისა და მოღვაწეობის განმავლობაში მან მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა საქართველოში კლასიკური ფილოლოგიისა და ქართველოლოგიის განვითარების საქმეში. თინათინ ყაუხჩიშვილი დაიბადა 1919 წლის 10 მაისს საქართველოში ერთ-ერთ ყველაზე უფრო ცნობილ ოჯახში. მისი დედა იყო თამარი მხევიანი, ხოლო მამა – ჩვენს ქვეყანაში კლასიკური ფილოლოგიის და ბიზანტიისტიკის პატრიარქი აკადემიკოსი სიმონ ყაუხჩიშვილი. თინათინ ყაუხჩიშვილმა მიიღო შესანიშნავი განათლება უკვე ოჯახში, შემდეგ თბილისის პირველ საცდელ-საჩვენებელ შრომით სკოლაში, რომელსაც ხელმძღვანელობდა მიხეილ ზანდუკელი და რომელიც ჩინებული პედაგოგებით იყო გამორჩეული. სკოლის წარჩინებით დამთავრების შემდეგ, მან განაგრძო სწავლა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, სადაც მის პროფესორულ სრულყოფაზე ზრუნავდნენ ქართული მეცნიერების ცნობილი კორიფეები, უნივერსიტეტის დამაარსებლები და ქართული პუბლიცისტური მეცნიერების სახელისა და ავტორიტეტის შემქმნელები: აკაკი შანიძე, გიორგი ახვლედიანი, არნოლდ ჩიქობავა, გიორგი წერეთელი, ნიკოლოზ ბერძენიშვილი, ვარლამ თოფურია და მრავალი სხვა. უნივერსიტეტის წარჩინებით დამთავრების შემდეგ მან გადამწყვეტიდა თავისი სამეცნიერო კარიერა დაეკავშირებინა კლასიკურ ფილოლოგიასთან, ბერძნულ-ქართული ურთიერთობების კვლევასთან, რისთვისაც იგი 1951 წლიდან სწავლას აგრძელებს ასპირანტურაში სიმონ ყაუხჩიშვილის ხელმძღვანელობით. კლასიკური ენებისა და ეთნოლინგვისტის პარალელურად მან საფუძვლიანად შეისწავლა ძველი სომხური ილია აბულაძესთან, არაბული გიორგი წერეთელთან, გაიღრმავა თავისი ცოდნა ევროპულ: ინგლისურ, გერმანულ და ფრანგულ ენებში. 26 წლის ასაკში მან თავისი ცნობილი ნაშრომით „მასალები შ-ის ისტორიისათვის (VI-X საუკუნეების ძეგლების მიხედვით)“ მოიპოვა ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი. ამ ნაშრომმა სპეციალისტთა მალაი შეფასება დაიმსახურა და იგი ერთხმად აღიარეს ქართული ენის ისტორიის შესწავლის საქმეში შეტანილ მნიშვნელოვან წვლილად. 1945 წლიდან თინათინ ყაუხჩიშვილი თავის სამეცნიერო საქმიანობას უკავშირებს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის ინსტიტუტს. აქ გაიარა მან მეცნიერული ზრდის ყველა საფეხური უმცროსი მეცნიერ-თანამშრომლიდან მთავარი მეცნიერ-თანამშრომლამდე.

1946-53 წლებში იგი კლასიკური ფილოლოგიის სფეროში კვალიფიკაციის შემდგომი ამაღლების მიზნით სისტემატურად იმყოფებოდა მივლინებით ლენინგრადის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კლასიკური ფილოლოგიის კათედრაზე. ცნობილი მეცნიერების ი. ბროსტოის, ი. ტროსანოვის და ს. ლურის ხელმძღვანელობით მან მიიღწია პროფესიონალიზმის იმ დონეს, რომ შეეძლო უკვე ურთულესი და უმნიშვნელოვანესი პროექტების განხორციელება თავის დარგში. ერთ-ერთი ასეთი პროექტი იყო საქართველოში არსებული ბერძნული წარწერების – იმ უნიკალური ეპიგრაფიკული ძეგლების შესწავლა და გამოკვლევა, რომლებიც ანტიკურობიდან მოყოლებული XIX საუკუნის ჩათვლით მრავლად დასტურდებოდა ჩვენს ქვეყანაში. ამ ძალზე მნიშვნელოვანი ამოცანის განსახორციელებლად თინათინ ყაუხჩიშვილმა მოიარა მთელი საქართველო და შეისწავლა როგორც მრავალ ასეულ ძეგლზე შემონახული ბერძნული წარწერები, ასევე სხვადასხვა ქალაქის საცავებსა და მუზეუმებში დაცული მასალები. ამ მიმართულებით არაერთი მნიშვნელოვანი სტატიის პუბლიკაციის შემდეგ იგი 1951 წელს აქვეყნებს ფუნდამენტურ მონოგრაფიას „ბერძნული წარწერები საქართველოში“, რომლისთვისაც მას 34 წლის ასაკში მიანიჭეს ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი. ამ ნაშრომზე გამომხატვრები როგორც საქართველოში, ისე მის ფარგლებს გარეთ, იყო უაღრესად პოზიტიური და ეს წიგნი ერთხმად იქნა აღიარებული საექსპოზიციო ნაშრომად ბერძნული ეპიგრაფიკის შესწავლის სფეროში.

ქართულ-ბერძნული ენობრივი ურთიერთობებისა და ბერძნული ეპიგრაფიკის პრობლემატიკის კვლევასთან ერთად თინათინ ყაუხჩიშვილი ინტენსიურად მუშაობს საქართველოს შექმნილ ანტიკური წყაროების თარგმნისა და კომენტარების მიმართულებით. მან გამოსცა საქართველოს ისტორიის სპეციალისტთათვის ძალზე მნიშვნელოვანი წიგნები: სტრაბონის გე-

ოგრაფია – ცნობები საქართველოს შესახებ (1957), აპიანეს მითრიდატეს ომების ისტორია (1959), პეროდოტეს ცნობები საქართველოს შესახებ (1960), პიოპრატეს ცნობები საქართველოს შესახებ (1965), პოლიბიოსის ცნობები საქართველოს შესახებ (1967), ასევე 6 წიგნი ბერძენი მწერლების ცნობები საქართველოს შესახებ (1967-1987წწ.), რომლებშიც თავმოყრილია დამატებით მრავალი ბერძენი ავტორის ცნობები საქართველოს შესახებ. ეს წიგნები გამოირჩევა ანტიკური წყაროების ინტერპრეტაციის მაღალი დონით, ფასდაუდებელი სამეცნიერო კომენტარებით და გამოცემის მაღალი კულტურით. 1976 წელს თ. ყაუხჩიშვილი აქვეყნებს მონოგრაფიას „საქართველოს ისტორიის ძველი ბერძნული წყაროები“, რომელშიც, ფაქტობრივად, აჯამებს თავისი სამეცნიერო კვლევის შედეგებს ბერძენ ავტორთა საქართველოს შესახებ არსებული ცნობებთან დაკავშირებით. თინათინ ყაუხჩიშვილის მთარგმნელობითი მოღვაწეობა არ შემოიფარგლა მხოლოდ საქართველოს შესახებ არსებული ცნობების ქართულ ენაზე გადმოქვეყნებით, მან სრულად თარგმნა და ორ ტომად გამოაქვეყნა პეროდოტეს ისტორია (1975-76 წწ.), რომელიც ანტიკურობის ამ უმნიშვნელოვანესი ძეგლის ქართულად თარგმნის შესანიშნავი ნიმუშია. სიცოცხლის ბოლოს თინათინ ყაუხჩიშვილი კვლავ დაუბრუნდა საქართველოში ბერძნული წარწერების თემატიკას. ამას მნიშვნელოვანი წვლილი შეუწყო ხელი მისი და მისი მოსწავლეების ექსპედიციების შედეგად მრავლად გამოვლენილმა და ასევე არქეოლოგიური გათხრების შედეგად მოპოვებულმა ახალმა მასალებმა. 1999-2000 წლებში გამოცემის მისი საქართველოს ბერძნული წარწერების კორპუსის ახალი გამოცემა 3 ტომად. 2004 წელს ეს ნაშრომი შესწორებული და შეესაბუ-

აკადემიკოსი თინათინ ყაუხჩიშვილი

ლი სახით კიდევ ერთხელ ქვეყნდება, ხოლო 2009 წელს თავის 90 წლის იუბილეს თინათინ ყაუხჩიშვილი შეხვდა ამ შესანიშნავი წიგნის მესამე შესწორებული და შეკვრული გამოცემით. თინათინ ყაუხჩიშვილი იყო არა მარტო მაღალი დონის მეცნიერი, არამედ შესანიშნავი პედაგოგი. იგი 1945-1952, 1968-1995 წლებში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ეწეოდა ასოციურ მუშაობას სტუდენტებთან და ასპირანტებთან. მან სპეციალისტთა არაერთი თაობა აღზარდა, რომელთაც წარმატებით დაიცვეს დისერტაციები და ნაყოფიერად გააგრძელეს მუშაობა ფილოლოგიისა და ისტორიის სფეროში. თინათინ ყაუხჩიშვილი ყოველთვის ღირსეულად წარმოადგენდა ქართულ მეცნიერებას საერთაშორისო ასპარეზზე. იგი ისტამბულურად მოღვაწეობდა იენ-ბონის უნივერსიტეტის საერთაშორისო კონფერენციებში, არჩეული იყო ვინკელმანის საერთაშორისო საზოგადოების წევრად, მნიშვნელოვანი მეცნიერული დამსახურებებისათვის 1979 წელს აირჩინეს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტად, ხოლო 1993 წელს – იმავე აკადემიის აკადემიკოსად. მისი ნაყოფიერი მოღვაწეობა აღინიშნა ღირსების ორდენით და არაერთი სიგელითა და ჯილდოთი. მან ნაშრომისათვის „საქართველოს ბერძნული წარწერების კორპუსი“ 2008 წელს დაიმსახურა აკადემიკოს სიმონ ყაუხჩიშვილის სახელობის პრემია, რაც კიდევ ერთი დადასტურება იყო იმისა, რომ თინათინ ყაუხჩიშვილმა ღირსეულად გააგრძელა სახელოვანი მამის ტრადიციები. მან დაგვიტოვა არაერთი ჭეშმარიტად სამაგიდო წიგნი, რომელიც კიდევ დიდხანს შეინარჩუნებენ თავიანთ აქტუალობას და ღირსეულ სამსახურს გაუწევენ ქართულ მეცნიერებას.

აკადემიკოს თინათინ ყაუხჩიშვილის სახელი სამუდამოდ დარჩება ქართული მეცნიერების ისტორიაში.

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია,
თბ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია ღრმად მწუხარებით იუნყება, რომ გარდაიცვალა ცნობილი ქართველი მეცნიერი, კლასიკური ფილოლოგიის გამოჩენილი მკვლევარი, აკადემიკოსი
თინათინ ყაუხჩიშვილი
და სამძიმარს უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.

ისტორიის, ეთნოლოგიის, რელიგიის შესწავლისა და პროპაგანდის სამეცნიერო ცენტრი და საქართველოს ექვთიმე თაყაიშვილის სახელობის საისტორიო საზოგადოება ღრმად მწუხარებით იუნყება, რომ გარდაიცვალა თვალსაჩინო ქართველი მეცნიერი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიკოსი
თინათინ ყაუხჩიშვილი
და თანაგრძნობას უცხადებს განსვენებულის ოჯახს.